

Hrad Střela u Strakoníc a jeho osudy

FRANTIŠEK KAŠIČKA – BOŘIVOJ NECHVÁTAL

Fakulta architektury ČVUT, Praha – Archeologický ústav AV ČR, Praha

Při průzkumu starobylých feudálních sídel měli jsme příležitost podrobněji poznat jihočeský hrad Střelu a pořídit jeho plánky, které dosud neexistovaly. Získané informace posunuly poznání tohoto hradu, záhadného svým původem o krůček dopředu.

Hrad Střela, situovaný na skalnatém návrší nad starobylou dálkovou cestou podél Otavy mezi Strakonícemi a Práchní, byl pravděpodobně založen strakonickými Bavyry, kteří nosili ve štítě střelu jako své erbovní znamení. Podle A. Birnbaumové mohl být dokonce jejich nejstarším sídlem. Mezi první známé držitele, jmenované ovšem jen v některé literatuře a bez bližšího uvedení pramenů, patřil kolem r. 1242 Martin ze Střely, podle pověsti syn Hroznaty ze Střely, padlého za krále Přemysla Otakara I. před Míšní. Martin měl sloužit ve dvoře Bavorů ze Strakoníc a účastnit se válečných výprav v jejich družině. Následně se uvádí k r. 1262 Zdeněk ze Střely, který měl ve znaku oslí hlavu. Téhož erbu byli i další majitelé, za nichž je již samotný hrad Střela s dvorcem výslovně uváděn. Byl to k r. 1318 připomínaný Bleh ze Střely, kolem r. 1324 přisídící na zemském soudu. Jeho potomky byli bratři Bleh, Dobeš a Zdeněk. Zdeňkovi dědici drželi hrad až do počátku 90. let 14. století. V roce 1393 se objevuje na Střele nový pán – Mikuláš z Landštejna a Borotína. Jeho synové Heřman a Jan se v období husitské revoluce postavili na stranu táboritů a Střela společně s Řepicí se tak stala v bezprostředním sousedství strakonických johanitů jedinými husitskými baštami. Po nich držel Střelu a Borotín Mikuláš – syn jednoho z obou bratrů. Vedle něho se v téže době připomínají jako páni na Střele Jan a Vilém z Landštejna. Jejich příbuzenskou vazbu k Mikuláši již blíže neznáme.

Následně se kolem r. 1448 stal majitelem hradu Jan Přebor z Radejšína, r. 1460 tu žil Jindřich z Kolovrat a v r. 1464 Lev z Rožmitálu, který přikoupil ke statku blízkou ves Novosedly. Od jeho syna Zdeňka Lva přešel hrad před koncem 15. století do rukou Půty Švihovského

z Rýzemberka. Po jeho smrti a smrti bratra Václava prodal před r. 1514 Vilém Švihovský hrad s panstvím Václavu Kraselovskému z Kraselova za něhož proběhla renesanční přestavba, po němž r. 1544 získal majetek Václav z Leskovce (+ 1573) a později jeho synové. Podle jediné zachované „dílní cedule“ z doby, kdy se bratři Kraselovští o majetek r. 1536 dělili, obsahovala tehdy jedna polovina hradu mimo jiné v dolním zámku: starou světnici s novou pavlačí nad studnicí a malou komůrku nad malým můstkem, několik komor, „moučnici“ a dvě maštale. V „horním zámku“ několik pokojů, pivnice, velkou světnici vedle kuchyně. Ke společnému užívání bratrů měly zůstat velký a malý most ke branám dolního zámku, nádvoří, bašty, studnice, chodba z dolního do horního zámku a obvodové valy.

Ještě před koncem 16. století vyměnili dědicové Václava Leskovce Střelu s Boubínskými z Újezda za statek Dub. Petr Boubínský zde údajně dal vymalovat vývod svého rodu. Po něm dědil Vilém a Ladislav, následovali bratři Pavel a Přibík.

Na začátku třicetileté války dobyli a vyplenili hrad vojska Martina de Hoeff – Huerty. Pro účast ve stavovském povstání byl majetek Boubínským konfiskován a r. 1623 koupil Střelu od konfiskační komise Jindřich Libštejnský z Kolovrat. Závěrem třicetileté války r. 1645 Střelu ještě vypálili Švédové. Dědic Jindřicha Libštejnského Václav, který zůstal bez potomků, vstoupil do jezuitského řádu a panství společně se Střelskými Hošticemi odkázal profesnímu domu v Praze na Malé Straně. Protože však profesní dům nemohl na rozdíl od koleje držet pozemkový majetek, prodal jeho rektor r. 1661 oba statky jezuitské koleji v Klatovech. V majetku klatovských jezuitů zůstala Střela až do zrušení řádu v r. 1773 a poté připadla t. zv. náboženskému fondu. V r. 1777 zakoupil soubor s přílehlými zahradami vrchnostenský správce maltézského majetku Josef Kraus. Později získal od Krausovy rodiny zámek Střelu Erasmus Obst, když již předtím skoupil střelecké a hoštické panství. Obstové vlastnili Střelu až do r. 1869, následně se zde až do r. 1945 vystřídalo několik dalších majitelů (písecká záložna, hrabě Wichenbrug, Dreher a od r. 1900 rodina Wesselých). Konfiskovaný soubor zámku sloužil následně jako internát zvláštní školy a naposledy jako depozitář a pracoviště strakonického státního okresního archivu, po r. 1990 byl v restituci navrácen soukromým majitelům.

Počátky středověkého hradu nutno patrně hledat před polovinou 13. století. Od svého vzniku se zřejmě soubor dělil na vlastní sídlo – horní hrad nepravidelně oválného půdorysu a hrad dolní zhruba v rozsahu dnešního zámku, na půdorysu nepravidelného oválného segmentu, připojeného v nižší poloze k jižnímu boku hradu horního. Zde se zřejmě nacházelo jak bývalo obvyklé zázemí sídla a jeho potřebná vedlejší příslušenství. Hranice mezi oběma díly byla pravděpodobně zhruba v linii terasy před jižním bokem dnešní kaple. Postupně byly oba hradní díly obklopeny zčásti zdvojenými příkopy a valy, vynucenými v pozdním středověku prudkým vývojem dělostřelby.

V podstatě ještě pozdněgotickou podobu horního hradu zachycuje dosud Willenbergova rytina z počátku 17. století v pozadí Strakonice. Převážně třípodlažní budovy horního hradu, řazené vedle sebe při východním boku individualizují na rytině samostatné strmé sedlové střechy s valbami či polovalbami a s hřebeny orientovanými převážně kolmo k hradnímu obvodu. Na přistavěných opěrných pilířích spočívá několik arkýřů se samostatnými štítky. Výraznější věžová dominanta zřejmě tehdy chyběla. Zobrazená podoba horního hradu zůstala až do událostí třicetileté války, završené vypálením hradu Švédy. Poté již zůstal horní hrad v troskách, postupně používaných na stavební materiál pro přestavby hradu dolního a nakonec pro stavbu rozměrné barokní kaple sv. Jana Křtitele, která zabrala celý jižní díl někdejšího horního hradu.

Vzhledem k současnému zanedbanému stavu a k absenci archeologického poznání lze pouze s dochovaných úseků obvodového zdiva soudit, že horní hrad nepochybně prodělal složitý stavební vývoj. Na východní čelo barokní kaple, která dnes odděluje oba hradní díly, navazuje směrem k severu za zcela sesutou částí někdejší obezdívky horního hradu nejvyšší dochovaný střep zaoblené obvodové zdi hradního jádra, sevřený dvěma přízdeňnými opěrnými pilíři. Lomové zdivo torza s úlomky cihel, se zbytky vnějších omítek, je ode dna přilehlého příkopu poměrně pravidelně řádkováno, výše – nad úskokem v úrovni horní plochy hradu pokračuje zdivo podstatně méně pravidelné. V této úrovni se rovněž objevuje ve zdivu nepravidelně vylámaný otvor, z vnitřní strany s dochovanými díly šikmých špalet. Kromě vnitřní šikmé špalety z řádkového lomového zdiva a cihel s propadlými záklenky jsou zde dochovány i další dva otvory nad sebou. Mělo tedy přilehlé zaniklé sta-

vení nejméně tři podlaží, které podle dochovaných kapes oddělovaly zřejmě dřevěné trámové stropy. K posledně renesančně upravenému stavení patřily asi zčásti i oba boční přizděné opěrné pilíře. Jejich hrany byly vyvázány z cihel. Obezdivka hradního jádra pokračuje v nepravidelných úsecích a v nižší výšce téměř po celém obvodu horního hradu. Přizděné vnější pilíře různých půdorysných rozměrů, z nichž některé nesly arkýře, byly převážně zděny ze smíšeného materiálu. Pouze pilíř při severozápadním dílu obvodového příkopu má při hranách armaturu z tesaných kvádrů. Vnitřní dělení půdorysu horního hradu výrazněji připomíná pouze nízké torzo nároží, vzdálené 190 cm od severního boku barokní kaple. Její obvodové zdivo pravděpodobně rovněž dosud obsahuje fragmenty předbarokních konstrukcí. V západní štítové zdi kaple je patrné lomové zdivo s cihelnými ozuby nad sebou (t. zv. šmorcemí).

Více k severu v navázání na zmiňované nároží se v terénu dochoval pozůstatek koutového zdiva. Poměrně stíněný půdorys horního hradu obsahoval uprostřed patrně drobné nádvoří.

Barokní kaple sv. Jana Křtitele dokončená podle literatury v roce 1721, při vnitřní hraně horního hradu jezuitským řádem, má pravidelný obdélný půdorys s lehce vystouplým středním dílem. Východní čelo kaple, které dominuje panoramatu dnešního souboru, je rámováno nárožními pilastry s čabrakovými hlavicemi a uprostřed prolomeno kasulovým oknem. V úrovni hlavní římsy je na spodní díl průčelí nasazen štít s prohnutými volutovými křídélky uzavřený nahoře segmentem. V ose štítu se objevuje oválné okénko, nad ním druhé ve tvaru čtyřlístu. Hřeben střechy zvýrazňuje sanktusová věžička s cibulovou bání. Boční a západní průčelí jsou zcela prostá. Střední čtvercový díl půdorysu kaple je zaklenut českou klenbou s půlkruhovými čely, oddělenou pasy od užších čelních dílů. Východní čelní díl je pod valenou klenbou s trojúhelnými výsečemi nad mělkými bočními nikami. Do západního dílu byla vložena oratoř, podepřená pravoúhlým pilířem a podklenuta dvěma poli křížové klenby. Pod severním polem se objevuje zazděný vstupní otvor zvenčí se šikmými špaletami, překrytý segmentovým pasem. Nad oratoří probíhá valená klenba s bočními výsečemi, shodná s klenbou dílu východního. Na klenbách a částečně i na stěnách zůstala torzálně zachována ornamentální fresková výmalba s postavami světců.

Dnešní vstup do kaple vede z terasy nad dolním hradem – zámkem. Tvoří ho kamenný pravouhlý barokní portál s jednoduše profilovaným ostěním.

V počátcích stavebního vývoje horního hradu lze tu předpokládat palácovou budovu s obydlím vlastníka statku a patrně i s kaplí. Následně byla v mladších fázích gotiky a v renesanci zahušťována obvodová zástavba do podoby, kterou nám uchoval Willenbergův dřevoryt z roku 1601.

Podle vyobrazení hradu B. Kroupy, publikovanému r. 1867 ve Světotozoru, dochované střepy zástavby horního hradu dosud převyšovaly hřeben jezuitské kaple. Jediný přístup do horního hradu vedl z hradu dolního pravděpodobně stoupající rampou. Rampa zřejmě nahoře ústila v nižší věžové bráně horního hradu se strmou dlátkovou střechou, zřetelnou zcela vlevo na Willenbergově rytině nad hradem dolním. Podobnou dlátkovou střechu spatřujeme rovněž se dvěma makovicemi na protilehlé straně horního hradu, někde při jeho severním obvodu. Konkrétnější údaje o počátcích horního hradu a jeho půdorysné skladbě mohou nám poskytnout pouze výsledky archeologických výzkumů, ke kterým dosud nedošlo.

Dolní hrad přebudovaný na dnešní zámek má rovněž středověké a renesanční kořeny. Willenbergova rytina zachycuje od východu jeho složitější skladbu střech a hmot než je tomu dnes a jakési opevněné východní předbrání s předloženým mostem, od kterého klesala hlavní příjezdová hradní cesta. Druhá – západní brána dolního hradu vedla strmě ke dvorci a ke stavením v podhradí. Velké přestavby na Střele byly realizovány koncem 15. století za Lva z Rožmitálu a na samé hranici pozdní gotiky a renesance Švihovskými z Rýzemberka přestavbami na zámeček. Dochované fragmenty renesančních psaníčkových sgrafit připomínají další mladší stavební zásahy v průběhu 16. století. Vypálení hradu císařským vojskem v r. 1619 a zejména jeho zpusťování Švédy v r. 1645 bezpochyby těžce zasáhlo i dolní hrad, patrně ne však do té míry jako hrad horní. Traduje se pověst, že v hradní studni, údajně téměř 40 m hluboké je prý ukryto z doby dobývání hradu 12 stříbrných soch apoštolů. Je o nich zmínka i v kupní smlouvě z r. 1809. Tarasní zdi staršího předprostoru východní brány dolního hradu se zjevně dochovaly v zaobleném dílu příjezdové terasy s opěrnými pilíři.

Nepravidelně oválný půdorys dolního hradu obíhá dnes souvislý jednotrakt, doprovázený při nádvoří v přízemí arkádovou chodbou. Dolní hrad – označovaný jako zámek je dnes v celém rozsahu jednopatrový, uzavřený jednotnou hlavní římsou. Zbarokované východní vstupní průčelí bylo vlevo přizděno do pravoúhlého nároží. Průčelí člení omítkové pilastry s výraznými plastickými římsovými hlavicemi a s probíhajícím kordonovým pásem. Na římsové hlavice pilastrů navazují pod hlavní římsou kanelované nástavce. Zkrácené pilastry na bocích sdruženého okna mají své horní římsové desky, navíc podloženy hlavicemi ionskými. Suprafenestry oken v 1. patře s vloženými klenáky uzavírají prohýbané a zalamované nadokenní římsy, hlásící se do období po r. 1730. Vstupní část zvýrazňuje trojúhelný tympanon s oválným okénkem. Boční části průčelí mají do střechy vloženy vikýřky s prohnutými křídélky a oválnými okénky a se segmentovými římsami. Starší podoba průčelí se dochovala v parteru, kde mimo osu střední části ústí k nádvoří pozdněgotický portál s půlkruhovým záklenkem, jehož hrana je sejmuta výžlabkem. I zamřížované okno v přízemí vpravo od portálu si zachovalo starší kamenné členitě profilované ostění. Vlevo od vjezdu zůstal v úrovni přízemí úsek zaoblené zdi původního dolního hradu. Ostatní okna zbývajícího obvodového pláště zámku získala převážně jednodušší barokní charakter. V jihovýchodní části vnějšího pláště se dochovaly fragmenty renesančního psaníčkového sgrafita. Zcela prosté dvorní průčelí je v přízemí vykrojeno arkádovými otvory vesměs s půlkruhovými záklenky. Chodba v 1. patře se k nádvoří otvírá prostými nerámovanými okny. Tarasní zeď pod horním hradem s barokní kaplí obsahuje v úrovni nádvoří vstup k hlubokému sklepu vytesaném ve skalním podloží.

Za východním vjezdovým portálem navazuje průjezd ke dvoru s valenou klenbou půlkruhového průřezu, který je při pravém boku předělen slabší příčkou. Následně průjezd ke dvoru podchází křížovou klenbičku úzké nádvoří arkády. Vpravo od průjezdu navazují dvě klenuté místnosti, z nichž prvá je přístupná z arkády raněrenesančním pravoúhlým profilovaným portálkem a je zaklenuta valeně s trojúhelnými výsečemi. Následuje prostor rovněž s valenou klenbou opačné orientace, z něhož lze sestoupit do nepravidelného sklepa vytesaného pod kaplí ve skalním podloží. V přílehlé arkádové chodbě stoupá výstupní schodišťové rameno k terase se vstupem do kaple. Nárožní prostor vlevo od

průjezdu si zachoval nepravidelný půdorys před barokním přizděním nároží. Má valenou klenbu se styčnými a samostatnými trojúhelnými výsečemi. Všechny další prostory přízemí až k západní bráně jsou rovněž valeně klenuté převážně se styčnými trojúhelnými výsečemi. Podobné klenby překrývají současně nádvorní arkádovou chodbu. Západní průjezd lichoběžného půdorysu nese stopy dodatečných úprav a jeho valenou klenbu vykrajují výseče trojúhelné, s půdorysně prohnutými hranami. Cihelné ostění a půlkruhový záklenek západního vjezdu má omítnutou okosenou hranu. Vpravo od západního průjezdu se přibližují k masivu horního hradu ještě dva menší nepravidelné prostory, rovněž pod valenými klenbami.

Pod horní hrad ústí do nádvoří úzké sestupné schodiště do sklepů i s postranními lochy vytesané hrubě ve skalním podloží. Prostory prvního patra zámku v podstatě sledují půdorysný rozvrh přízemí. Zřejmě dodatečně překrytá chodba nad přízemní arkádou je v prvním patře plochostropá. Nad průjezdem a vpravo od něho nacházíme tři valené klenuté prostory s trojúhelnými samostatnými a styčnými výsečemi barokního původu a s vykrajovanými vpadlými stropními zrcadly. Půdorys mezi nimi a kaplí vyplňuje malá lichoběžná místnůstka, rovněž pod valenou klenbou. Před kaplí probíhá zastřešená terasa.

Nejhonosnější barokní prostor v 1. patře zámku se nalézá při jeho jihovýchodním nároží. Valenou klenbu vykrajují tři dvojice trojúhelných výsečí, vyklenutých z bočních polopilířů, které jsou v horních dílech konzolovitě prohnuty a završeny římsovými hlavicemi. Vrcholnici klenby člení bohatě vykrajovaná zrcadla s profilovanými štukovými rámy. V prostoru se dochovala i válcová klasicistní keramická kamna a parketová podlaha s ornamentální výzdobou a výplňová dveřní křídla.

Původní historický ráz rezidence se změnil po dvou novodobých stavebních úpravách, z nichž prvá proběhla v letech 1870 – 1880 a druhá v roce 1928. Další prostory zaoblené části půdorysu jsou již vesměs plochostropé s fabiony podloženými štukovou lištou. Neckovou klenbu obsahuje pouze západní prostor 1. patra. Mladší klenba je zde vykrojena na stranách pětibokými výsečemi s omítkovým pásem na hranách. Zbytek 1. patra stáčející se směrem ke kapli je po mladším stavebním zásahu plochostropý. V podkroví pultové střechy nad jihozápadní částí dvorní chodby se v 1. patře se dochovala dvě pole renesančního psaníčkového

sgrafita, na které zřejmě navazoval pás podřímsí se sgrafitem stáčených pásků s lístky, bez stop po požáru r. 1645.

Prameny a literatura

BÍLEK, T., 1882 / 1883: Dějiny konfiskací pobělohorských. Praha. s. 39, 44.

DURDÍK, T., 2000: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. 2. vydání. Praha. s. 526-527.

DURDÍK, T., - SUŠICKÝ, V., 2002: Zříceniny hradů, tvrzí a zámků. Jižní Čechy. Praha. s. 109-112.

HZT 1986: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 5. díl, Jižní Čechy (ed. K. Tříška). Praha. s. 185.

SEDLÁČEK, A., 1864: Zámek Střela na panství Kraselovských. Prácheň.

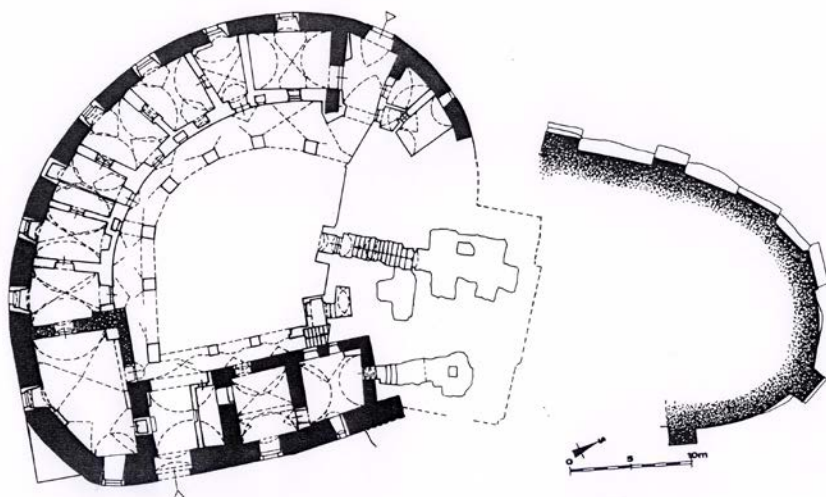
SEDLÁČEK, A., 1897: Hrady, zámky a tvrze v království českém, XI., Prácheňsko. s. 229-232.

SEDLÁČEK, A., 1908: Místopisný slovník historický království českého. Praha. s. 839.

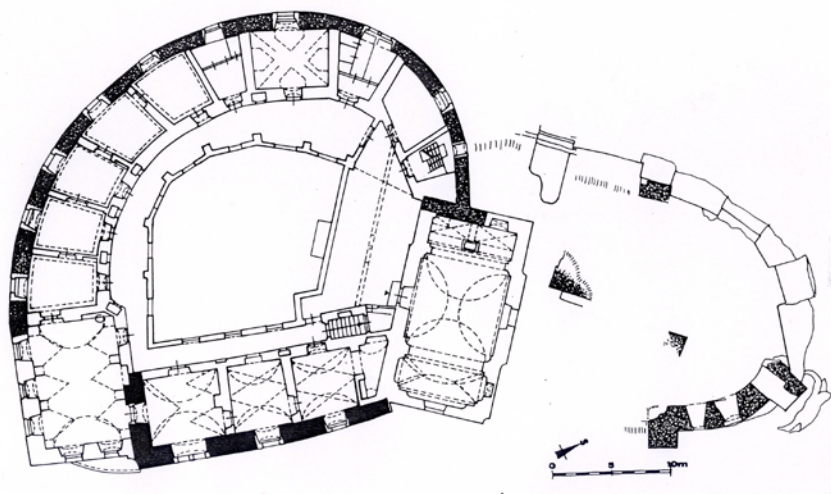
VOTÝPKOVÁ, E., 1933: Hrad a zámek Střela u Strakonice. Strakonicko. Propagace a adresář. Strakonice.

Obr. 1. STŘELA – hrad na pozadí prospektu Strakonice, dřevoryt J. Willenberga z r. 1601.

Obr. 2. STŘELA – náčrt půdorysu dolní úrovně hradu ve stavebně – historické analýze (černá a husté mřížky značí zdivo gotické).

Obr. 3. STŘELA – náčrt půdorysu horní úrovně hradu ve stavebně – historické analýze.

Hrad Střela u Strakonice a jeho osudy

Obr. 4. STŘELA – hrad a zámek od západu na vyobrazení B. Kroupy (Světobzor 1869).

Obr. 5. STŘELA – vstupní čelo dolního hradu s bývalou hradní kaplí.

Obr. 6. STŘELA – fragment jihovýchodního obvodu horního hradu.

Zusammenfassung

Burg Střela bei Strakonice und ihre Schicksale

Die Burg Střela liegt auf einem felsigen Hügel an der Fernstraße entlang des Flusses Otava zwischen Strakonice und Prácheň. Sie wurde wahrscheinlich von Bayern aus Strakonice, die in ihrem Wappen ein Geschoß hatten, gegründet. Nach A. Birnbaumová war die vielleicht ihre älteste Residenz. Unter ihren ersten Besitzern ist um das Jahr 1242 Martin aus Střela angeführt, der Legende nach der Sohn von Hroznyat aus Střela. Für das Jahr 1262 ist Zdeněk aus Střela, der in seinem Wappen einen Eselskopf hatte, angeführt. Das gleiche Wappen gehörte auch weiteren Eigentümern. Im Jahre 1318 war es Bleh aus Střela. Seine Nachkommen waren die Brüder Bleh, Dobeš und Zdeněk. Die Erben von Zdeněk besaßen die Burg bis zum Anfang der 90er Jahre des 14. Jahrhunderts. Im Jahre 1393 hat Střela einen neuen Herren – Mikuláš aus Landštějín und Borotín. Seine Söhne Heřman und Jan ergriffen in der Zeit der hussitischen Revolution für die Tábor's Seite. Nach ihnen besaß Střela und Borotín Mikuláš – Sohn von einem der Brüder. Neben ihm wurden in der gleichen Zeit als Herren von Střela Jan und Vilém aus Landštějín erwähnt. Wir wissen aber nichts näher über ihr Verwandtschaftsverhältnis zu Mikuláš.

Um das Jahr 1448 wurde zum Besitzer der Burg Jan Přebor aus Radejšín, im Jahre 1460 lebte hier Jindřich aus Kolovrat und im Jahre 1464 Lev aus Rožmitál. Von seinem Sohn Zdeněk Lev wurde die Burg vor dem Ende des 15. Jahrhunderts von Půty Švihovský aus Rýzmbek übernommen. Nach seinem Tod und Tod seines Bruders Václav verkaufte vor dem Jahre 1514 Vilém Švihovský die Burg mit der Herrschaft dem Václav Kraselovský aus Krasel, der sie im Stile der Renaissance umbauen ließ. Nach ihm wurde im Jahre 1544 zu ihrem Besitzer Václav aus Leskovce (+ 1573) und danach seine Söhne, die das Vermögen aufteilten. Später übernahm Střela Petr Boubínský aus Újezd (+ 1600). Er ließ hier die Abstammung seiner Familie ausmalen. Nach ihm wurden zu den Erben Vilém (+ 1611) und Ladislav (+ 1614) und dann die Brüder Pavel und Přibík.

Zu Beginn des Dreißigjährigen Krieges (1619) wurde die Burg von den Martin de Hoeff-Huerta's Truppen erobert und ausgeplündert. Wegen seiner Teilnahme im Standesaufstand war sein Vermögen von Boubínský beschlagnahmt und im Jahre 1623 kaufte Střela von der Beschlagnahmungskommission Jindřich Libštejnský aus Kolovrat (+ 1646). Am Ende des Dreißigjährigen Krieges (1645) wurde Střela von Schweden ausgebrannt. Als Erbe folgte sein Sohn Oldřich (+ 1650) und dann sein Onkel Václav, der aber keine Kinder hatte. Er trat in den Jesuitenorden ein und seine Herrschaft zusammen mit Střelské Hoštice vermachte dem *Berufshaus der Jesuiten* auf der Prager Kleinseite. Das Berufshaus durfte über kein Grundeigentum verfügen, deswegen verkaufte sein Rektor im Jahre 1661 beide Güter dem Jesuiten Konvikt in Klatovy. In seinem Besitz blieb Střela bis zur Abschaffung des Ordens und danach fiel sie einem sgn. religiösen Fond zu. Im Jahre 1777 kaufte die gesamte Komplex der Malteser *Vermögensverwalter* Josef Kraus. Später erhielt das Schloß Střela von der Familie Kraus Erasmus Obst. Die Obsts besaßen Střela bis zum Jahre 1869. Dann bis zum Jahre 1945 wechselten hier mehrere Eigentümer (Písek's Pfandhaus, Graf Wichienbrug, Dreher und seit 1900 die Familie Wessely). Die beschlagnahmte Komplex von Schlössern diente allmählich als Internat der Sonderschule, zuletzt als Depositar und Büro des Staatlichen Bezirksarchivs. Nach 1990 wurde ihren privaten Besitzern *zurückgegeben*.

Beginn der mittelalterlichen Burg ist es wahrscheinlich vor der Hälfte des 13. Jahrhunderts zu suchen. Seit ihrer Gründung wurde anscheinend die Komplex in eigenen Sitz geteilt – obere Burg mit einem unregelmäßig ovalen Grundriss und untere Burg im Umfang gegenwärtiger Burg. Die Grenze zwischen beiden Teilen waren wohl in etwa einer Linie der Terrasse vor der südlichen Seite heutiger Kapelle. Allmählich wurden die beiden Teile des Schlosses teilweise durch verdoppelte Gräben und Nudelbretter umgeben, im späten Mittelalter durch rasante Entwicklung der Artillerie gezwungen. Im Wesentlichen, die spätgotische Gestalt der Oberen Burg bildet noch bis heute die Willenbergs Gravüre vom Anfang des 17. Jahrhundert im Hintergrund von Strakonice ab. Damals fehlte anscheinend eine markante Turmdominante. Die abgebildete Gestalt der Oberen Burg blieb bis zum Dreißigjährigen Krieg erhalten, der durch die Brandschatzung der Burg von Schweden (1645) vollendet wurde. Danach blieb die obere Burg in Trümmern liegen, die allmählich für den Bau der geräumigen Barock-Kapelle *St. Johannes der Täufer (fertiggestellt vor dem Jahre 1721) verwendet wurden. Die Kapelle nahm dann den ganzen südlichen Teil der ehemaligen oberen Burg ein. Die obere Burg durchlief eine komplizierte Bauentwicklung. Zu Beginn ihrer Bauentwicklung ist es ein Palast mit dem Wohngebäude des Besitzers und offensichtlich auch mit der Kapelle zu vermuten. In den jüngeren Phasen der Gotik und Renaissance wurde dann die periphere Bebauung in die Form verdichtet, die den Willenbergs Holzschnitt (1601) verbildlichte. Der einzige Zugang zur Oberen Burg führte aus der unteren Burg wahrscheinlich durch eine ansteigende Rampe.*

Die für das heutige Schloss umgebaute untere Burg hat ebenso Wurzeln im Mittelalter und in der Renaissance. Die Willenbergs Gravüre zeigt von Osten mehr komplizierte Dachkonstruktion und Materialien, als es heute gibt, und irgendein befestigtes östliches Vordertor mit einer vorgeschobenen Brücke, von der der Haupt-Zufahrtsweg zur Burg abfällt. Das zweite – westliche Tor der unteren Burg führte steil zum Gehöf und zu den Nebengebäuden in der Vorburg. Große Umbauten auf Štřela wurden während Lev aus Rožmítal am Ende des 15. Jahrhunderts verwirklicht und zugleich Umbauten auf ein Schösschen an der Grenze der Spätgotik und -renaissance durch Švihovský aus Rýzmbek und Václav Kraselovský aus Kraselova. Die bewahrten Fragmente der geschriebenen Renaissance-Sgrafitos erinnern an weitere frühere Eingreifen in den Bau im Laufe des 16. Jahrhunderts. Die Brandschatzung der Burg von der kaiserlichen Armee im Jahre 1619 und auch ihre Verwüstung durch die Schweden im Jahre 1645 betrafen schwer auch die untere Burg. Unregelmäßig ovalen Grundriss der unteren Burg umschließt heutzutage ein kontinuierlicher Eintrakt, begleitet beim Vorhof im Erdgeschoss durch einen Arkadengang. Untere Burg – bezeichnet als Schloss – ist in ihrem ganzen Umfang einstöckig, geschlossen durch einziges Hauptgesims. Die östliche Hauptfassade im Stile des Barocks bekennt sich zur Periode nach dem Jahre 1730. Das ursprüngliche historische Gepräge der Residenz änderte sich nach zwei neuzeitlichen Instandsetzungen des Gebäudes, erstmals in den Jahren 1870 – 1880 und zweitens im Jahre 1928.